

Kjak

Oddvør Johansen

Vilja vit hava eina prikkuta rennibreyt í Havn?

Hvønn dag koma nýggir hvítir prikkar, nokkso stórir, á geirarnar, har runnið verður.

Prikkar? Ja, prikkar av tyggigummi. Serliga ringt er tað, tá ið barna-tiltøk eru, tá kvinnu-renning er, ella tá ið »gesta-skúlaflokkar« vitja.

Tá kann eg samla 20 tyggigummi eftir einari løtu, men nú tími eg ikki meira. Prikkarnir verða verandi á rennibreytini tey næstu 20 árin – alt eftir, hvussu seigt slagið er.

Ítróttartrenararnir siga mær, at tað er for-boðið at hava tyggigummi, tá ið trenað verður.

Tó – nýggir prikkar koma hvønn dag. Skal

hetta halda fram, fáa vit eina prikkuta rennibreyt fyrsta dagin. Vilja vit tað?

Um ikki, so eru tvey ting at gera:

- 1.\$forbjóða tyggigummi á økinum (eisini rundan um økið)
2. Lata feløgini gera ser-ligar "tyggigummi-dagar", har eingin trening er, men har øll, eisini mammur og pápar, ommur og abbar loysa tyggigummiið við fingrunum og koyra tey í rusk.

Øll sum kenna meg vita, at eg elski tyggigummi. Men tá skal tað vera inni í munnum.

Thormund Johannesen

Skipsførari & Skipsverkfrøðingur M.Sc.

Gagnnýta vit virðismikla fiskatilfeingið rætt?

Síðani fiskimarksútflytingarnar í sjevtiárunum, hava vit mist so gott sum øll okkara fiskirættindi á fjarleiðum. Onkur søguliga vunnin rættindi hanga tó við enn, men í flestu forur veiða okkara langfaraskip sambært avtalum við onnur lond, har vit lata tilfeingi í heimasjógvi í býti.

Sigast kann sostatt, at okkara vælferð í mestan mun er grundað á tað heimliga fiskatilfeingið. Treyðugt so, aðrar vinnur, sum til dømis alivinnan og útsiglarar geva eitt íkast, og oljuvinnan kann, um hegni er við okkum, geva eitt íkast afturat, men tað verður ikki nøkur varandi inntøka.

Samanumtikið má heimliga fiskatilfeingið kunna sigast vera nógv tann størsta og drúgvasta keldan til vælferð ella livilíkindi á hesum oyggjum, og verður tað iva-leyst nógv ár fram í tíðina.

Men fáa vit nokk burturúr hesum okkara mest týðandi tilfeingi?

Onkursvegna hepnast tað okkum munandi betur búskaparlaga, at fiska fremmant fiskatilfeingi í býti við okkara heimliga. Tað eru góðu úrslitini hjá langfaraskipunum talandi dømi um.

Hví man so vera, og er munur á, hvussu fiskiskapur verður skipaður her heima, og har okkara langfaraskip fiska?

Jú víst er munur á. Eitt langfaraskip far vanliga tillutað eina kvotu, og síðani kann viðkomandi reiðari sjálvur leggja til rættis,

hvussu hann fær hendur á hesi kvotu, næstan uttan avmarkingar yvirhøvur.

Við rættindum at fiska í heimasjógvi verða heilt aðrar treytir settar. Tú fært ikki lutað ein kvotu, men í staðin álagdar avmarkingar í dagatali, skipastødd, motororka, fiskileið,

At tað nú eisini skal leggjast eitt politiskt ásett tilfeingisgjald á hesa vinnu, sum ongantíð, síðstu mongu árin, hevur framleitt nakað, sum líkist tilfeingisrentu, tíansheldur givið nøktandi úrslit, er steinur omaná byrðu.

Størsta uppgáva politik-

Tað veldst um skilagóða gagnnýtslu av okkara fiskatilfeingi, um livilíkindi framhaldandi skulu vera á hesum oyggjum

veiðireiðskapi, fiskahagreiðing og sølu.

Ein so stór frælsisskerjing í vinnulívssamanhangi setur sjálvandi síni spor, og tey síggjast týðiliga í vánaligu búskaparligu úrslitunum hjá heimaflotanum.

Tað seinasta nýggja er, at tann veiðuorka, skipum er tillutað, skal brúkast upp (brúksskylda), annars verður hon skerd. Eitt tiltak, sum gongur beint ímóti øllum sunnum vinnulívs-sjónarmiðum, at orkan skal minimerast. Men hvat? Ein sjúk skipan má elva til sjúkligar atgerðir.

Slík darvandi politisk yvirstýring av okkara heimaflota, er størsta orsök til syndarligu búskaparligu úrslitini hjá heimaflotanum seinastu mongu árin.

aranna í dag, er, fyrst av øllum, at loysa vinnuna, ið troytir okkara størstu og drúgvastu keldu til vælferð í hesum landi, úr teim mongu darvandi høftum, sum fiskidagaskipanin leggur á hana, soleiðis, at hon fær virkað effektivt, og sambært marknaðartreytum.

Ta stund, henda vinna fær tað neyðuga frælsi, at virka og mennast, og tað gerst best undir eini kvotaskipan, uttan áðurnevndu avmarkingar, verður hon eisini ment at bera eitt tilfeingisgjald, men fyrstani tá; og best hevði eisini verið, um hettar gjald ikki var politiskt ásett, men at vinnan sjálv ásetti gjaldið í friari kapping um kvoturnar.

Hóast frælsu marknaðarkreftirnar koma at kosta

arbeiðspláss í fiskivinnuni, vil økta lønsemi skapa onnur nýggj arbeiðspláss.

At tað letur seg ikki gera, at skipa fiskiskapin undir Føroyum sambært eini kvotaskipan, er ein so nógv tanlað lygn, at hon fyri mong hevur fingið sannleiksvirði, hóast EU, Noreg, Russland og Ísland øll fiska sambært kvotaskipan undir Føroyum, sum býti fyri okkara rættindi (eisini kvotur) í teirra sjógvi.

Útblaking nýtist ikki at vera nakar trupulleiki í eini kvotaskipan. Vit kenna søguliga lutfallið í veiðu millum tosk, hýsu og upsa, og kvotur kunnu saktans ásetast við atliti at hesum lutfalli, tí, kann hettar býti góðtakast undir eini fiskidagaskipan, hví so ikki eisini undir eini kvotaskipan?

Allur fiskur kann eisini krevjast tikin til lands, og tann "ólógliga" veiddi parturin avroknaður, so hann hvørki er viðkomandi skipi til fyrimuns ella vansa.

Tað veldst um skilagóða gagnnýtslu av okkara fiskatilfeingi, um livilíkindi framhaldandi skulu vera á hesum oyggjum.

Tann fiskur, sum veiddur verður, litið ella nógv, alt eftir hvussu stovnarnir eru fyri, má veiðast so effektivt og bíligt, sum til ber, við minst møguligari avmarking og politiskari yvirstýring, annars býðst ikki bótur.

At vit fáa ov lítið burtur úr á heimaleiðunum, skyldast í nógv størri mun ófrælst og ineffektivt fiskari, enn vánaliga stovnsrøkt.

SENDIÐ VIÐMERKINGAR TIL
WWW.POST@SOS.FO